

Täysistunto

Tiistai 16.6.2020 klo 14.02—16.54

4. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 neljännen lisätalousarvioesityksen (HE 88/2020 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 97/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 1 tunti. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.03 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys neljännen lisätalousarvion täydentämisestä koostuu keskeisesti kahdesta ehdotuksesta, joiden antaminen siirtyi täydentävään osaan johtuen esitysten valmisteluajataulusta — se on muuten hyvä perustelu.

Ensimmäiseksi, suojelupoliisille esitetään valtuutta tehdä uudisrakennusta koskeva vuokrasopimus. Momentille ei tämän johdosta ehdoteta lisärahaa. Hanke on mukana Seenaatin investointikehyksessä ja vuokratustannukset kevään JTS-päätöksessä vuodesta 24 alkaen.

Toiseksi, lasti- ja matkustaja-alusvarustamoille ehdotetaan yhteensä enintään 24,7 miljoonan euron tukea liikennöintiin koronaviruspandemian aiheuttamassa tilanteessa. Suomen talouden, elinkeinoelämän kuljetusten ja matkustajaliikenteen kannalta on keskeistä turvata riittävän merikuljetuskapasiteetin toimivuus kaikissa olosuhteissa. Ensisijaisena tavoitteena on kuitenkin liikenteen markkinaehtoinen toiminta ja elpyminen koronarajoitusten tilanteen salliman asteittaisen poistumisen johdosta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pyydän, edustajat, pitämään turvaväliä salissa työskennellessänne.

14.04 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia valtiovarainministerille tämän lisäosan esittelystä.

Voi sanoa, että tässä on todellakin kahdesta tällaisesta toimesta kysymys, joitten valmistelu on sitten edellyttänyt tämän lisäajan saamista.

Mutta toiseen näistä nyt kiinnittäisin kyllä huomiota, tähän suojelupoliisille ehdotettavaan valtuuteen sitoutua viraston toimitilahankkeeseen, sen suhteen, onko tämä tällainen niin sanottu koronalisäbudjettiasia alun alkaenkaan. Elikkä olisiko tämä ollut sellainen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

asia, jonka olisi voinut hoitaa varsinaisessa budjetissa sitten syksyllä? Se on sinällensä varmasti tarpeellinen ja ihan asiallinen esitys, mutta kuitenkin tässä on korostettu sitä, että nämä toimenpiteet olisivat ennen kaikkea sellaisia, jotka liittyvät nimenomaisesti koronan hoitamiseen.

Toisena asiana tässä on tämä lasti- ja matkustaja-alusvarustamoille ehdotettu tuki, 24,7 miljoonaa euroa — sinällensä sekin erittäin tarpeellinen. Ja totta kai, niin kuin tuossa ministeri totesi, on ensisijaista se, että markkinaehtoinen toiminta elpyy ja matkustajaliikenne palautuu. Erityisesti Helsinki—Tallinna-välillä tuo matkustajaliikennehän on jo eilisestä lähtien ollut, voisi sanoa, huomattavan paljon vilkkaampaa. Mutta tässä olisin halunnut ministeriltä vielä varmistaa sen, että kun tässä momentin perusteluissa puhutaan siitä, että mahdollisesti jää käyttämättä satatuhatta euroa ja että sitä voitaisiin käyttää liikennöinnin tukemiseen, niin ilmeisesti on kuitenkin kysymys siitä sadastatuhannesta eurosta, joka on tarkoitettu tämän avustuksen toimeenpanon ja valmistelun edellyttämiin selvityskustannuksiin. Tämä on tässä momentin perusteluissa koko lailla epäselvästi ilmaistu, mutta tällainen tieto sitten on saatu, että tästä tässä olisi kysymys. Täällä puhutaan myöskin siitä, että tämä tuki on lähtökohtaisesti yhdelle alukselle ainoastaan kolmen kuukauden jaksolle, eli kyse on todellakin tällaisesta määräaikaisesta tuesta, ja sitten todellakin tähän liittyy myöskin tämä valtiontukisäännökseen annettava asetus. Näille varustamoille, jotka hakevat tätä tukea, tulee asettaa julkisen palvelun velvoite tai muu liikennöintivelvoite tuetun reitin, aluksen tai vuorotiheyden suhteen. Niin kuin täällä perusteluissa todetaan, tätä tulaa sitten jälkikäteen myöskin arvioimaan.

Arvoisa puhemies! Tässä on tärkeää, että meillä pystytään varmistamaan se, että meidän varustamot pysyvät pystyssä ja että tästä liikennöinnistä, joka on nyt esimerkiksi tavaraliikenteen osalta osoittautunut koronaepidemian kohdalla tarpeelliseksi, pystymme huolehtimaan.

Toki tässä olisi toivonut, että tässä yhteydessä [Puhemies koputtaa] jo erilaisia työllisyystoimenpiteitä oltaisiin hallituksen puolelta esitelty, mutta, niin kuin tuossa ministeri totesi, kysymys on lisätalousarvion täydentämisestä.

14.07 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä täydennys on osa hallituksen neljättä lisätalousarviota, jota viime viikolla täällä salissa käsitelimme. Silloin lainasin keskustan kansanedustaja Markus Lohea, joka kuvasi pääministeri Marinin vasemmistohallituksen toimintaa tviitillä: ”Olo on hieman samanlainen kuin olisin käynyt luottokortilla ostoksilla. Kaikkea hyvää ja tarpeellista tuli hankittua. Lasku tulee kuitenkin myöhemmin.”

5,5 miljardia on tämä lisätalousarvio, ja tänä vuonna tehdyillä päätöksillä pääministeri Marinin hallitus ottaa jo lähes 20 miljardia lisää valtionvelkaa, ja vuosihan on vasta puolivälissä. Koko vuoden menoista itse asiassa jo lähes kolmasosa rahoitetaan velanotolla.

Menokohteet ovat sinänsä varmasti tärkeitä ja perusteltuja kuten aina, ja miksi eivät olisi — tämä hallitus, kuten sen edeltäjät ja seuraajatkin, pystyy ilman budjettirajoitetta helposti osoittamaan vaikka tuplasti tai triplasti perusteltuja menokohteita esimerkiksi koulutukseen, tutkimukseen, sosiaaliturvaan, terveyspalveluihin ja infrahankkeisiin. Rahan jakaminen eri kohteisiin ei sinänsä ole kovin vaikeaa ja vaativaa — itse asiassa rahan jakaminen on valtaosan poliitikoista ydinosaamista. Kun puhe taasen käännetään tuloihin ja vieläpä tulojen lisäämiseen, niin tekijöiden joukko harvenee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

Edustaja Essayah kävi läpi sitä, mitä kaikkea tässä esityksessä on, minä otan muutaman huomion siitä, mitä tässä ei ole:

Tästä puuttuu, arvoisa puhemies, edelleen kaikki ne työllisyystoimet, joita on peräänkuulutettu. Odotimme, että nytkö tässä täydennyksessä ne työllisyystoimet tähän liitetään — ei liitetty, ei yhden yhtä työllisyystoimea. Valtiovarainministeriön ylijohtaja Spolanderkin totesi, että ”elvytyksen ja jälleenrakennuksen rinnalla pitää pian päättää toimista, joilla vankennetaan julkista taloudenpitoa pidemmällä aikavälillä”. En tiedä, totesiko hän tälläkin kertaa näistä työllisyystoimista, että niitä odotellessa.

Olen varma, että moni eläkeläinen myös odotti, että nyt se vappusatanen tulee tässä täydennyksessä, mutta sekin puuttuu tästä esityksestä — ei tullut. Ja pääministerin haastattelunalla pääministeri Marin totesi, että eläkeläisten 100 euron eläkekorotus ei tule tällä kaudella etenemään. Hän meni jollain tavalla nyt tämän taloustilanteen taakse. Hallitusohjelmassa kuitenkin todetaan: ”Käynnistetään kolmikantainen selvitys siitä, miten työeläkejärjestelmän sisällä voitaisiin parantaa pienimmillä työeläkkeillä olevien asemaa. Osana tätä selvitystä selvitetään keinoja, joiden avulla voitaisiin nostaa alle 1 400 euron työeläkekeitä [Puhemies koputtaa] nettomääräisesti 100 eurolla työeläkemaksuja nostamatta.” Ei tässä puhuttu [Puhemies koputtaa] mitään taloustilanteesta. Kysyisin valtiovarainministeri [Puhemies koputtaa] Vanhaselta: onko todella niin, että nyt tämä eläkeläisille luvattu 100 euron [Puhemies: Aika!] eläkekorotus on peruttu? Pääministeri Marin totesi, että ”valitettavasti ympäristö on muuttunut niin paljon, että en usko, että tähän on mahdollisuuksia tällä kaudella palata”.

14.11 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Minä en nyt ymmärrä tätä, että millä tavalla eläkeasiat liittyvät tähän lisätalousarvion lisäykseen. [Timo Heinonen: Ne puuttuvat tästä!] — No, ei niitä ole tähän esitettykään tässä vaiheessa. — Ja sitten työllisyyteen liittyen: Täällähän on erittäin paljon työllisyystoimia, mitkä työllistävät. Täytyy katsoa näitä väylähankkeita ja sitä, mitä kaikkea viedään eteenpäin. Näillä on työllistävä vaikutus [Timo Heinonen: Pysyviä työpaikkoja!] ja elinkeinoelämää elvyttävä vaikutus, todellakin [Timo Heinosen välihuuto].

Siis tämä lisätalousarvio on lisäys tähän neljänteen lisätalousarvioon, ja täällä on, niin kuin on todettu, suojelupoliisin puolelle, mutta en puutu siihen, lähinnä tarkastelen näitä liikennepuolen hankkeita.

Esimerkiksi Tampereen raitiotien ykkös- ja kakkosvaiheen suunnittelu: Rakentamisen avustamiseen ollaan osoittamassa, se on tervetullutta varmaan — edustaja Asellkin sen myöntää — ja sitten kaiken kaikkiaan näihin MAL-sopimuksiin, joista nyt tällä hetkellä ollaan neuvottelemassa, tai taitaa olla niin, että ministeri Harakka käy neuvonpitoa näistä hankkeista.

Sitten Liikenne- ja viestintävirasto osoittaa varoja myös Mellunmäki—Tikkurila—Aviapolis—Lentoasema-pikaraitiotien suunnitteluun: avustuserien yhteismäärä saa olla enintään 6,1 miljoonaa euroa, ja siitä tulee sitten olla 30 prosenttia suunnittelukustannuksia.

Sitten myös väyläverkon kehittämiseen osoitetaan resursseja: elikkä rakentamistöitä ei aloiteta ennen kuin rakentamisen kannalta väistämättömät vesiluvat ja Venäjän viranomaistoimiluvat ja mahdolliset sopimusmuutokset on käsitelty ja hyväksytty, ja tämä liittyy Saimaan kanavan hankkeeseen, elikkä siellä täytyy olla suunnitelmat ja osapuolten sopimukset selvät ennen kuin tämä lähtee liikkeelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

Sitten avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin: Sinne myönnetään momentille kaikkiaan 32,3 miljoonaa lisäystä. Tämä 24,7 miljoonaa osoitetaan lasti- ja matkustajalusvarustamoille koronaepidemiasta aiheutuvien negatiivisten tilanteitten korjaamiseen.

Arvoisa puheenjohtaja, tässä lyhyesti.

14.14 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Tässä nyt tehtävässä täydennyksessä tehdään monia tärkeitä päätöksiä nimenomaan Suomen kehityksen ja työllisyyden kannalta. Edustaja Piirainen nostikin esiin tämän paketin tärkeät ratikkahankkeet niin Tampereelle ja Tampereen seudulle kuin sitten tänne pääkaupunkiseudulle, Mellunmäen, Tikkurilan ja Aviapoliksen välille. Tässähän on kyse nimenomaan isoista tulevista sitoumuksista maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimusten yhteydessä.

Nämä hankkeet on nyt tärkeää saada liikkeelle, sillä tiedetään, että näillä ratikkahankkeilla ja muilla raidehankkeilla on monia positiivisia vaikutuksia jo suunnitteluvaiheessa. Se väite, etteikö tässä tehtäisi työllisyystoimia, on yksiselitteisen väärä, koska esimerkiksi Tampereella on nähty, että jo pelkästään tieto ratikkahankkeen olemassaolosta, ennen kuin rakentamista edes aloitettiin, lisäsi asuntorakentamista, lisäsi Tampereen vetovoimaa, lisäsi työpaikkojen määrää ja lisäsi ihmisten kiinnostusta ja intoa muuttaa Tampereelle. Tämä myös auttoi meitä alentamaan asumisen hinnan nousua, mikä on Tampereella ollut nopeinta koko maassa ja mikä on ollut vakava este sille, että seuduilta, joilla on vähemmän tyhjiä työpaikkoja, päästäisiin muuttamaan Tampereelle, missä on sitten ollut suhteessa enemmän työpaikkoja, ajoittain jopa työvoimapulaa, etenkin asiantuntija-aloilla. Siksi nimenomaan tällaisilla kaupunki-infraa ja Suomea kehittäville hankkeilla on valtava merkitys työllisyyden kannalta. Ne sekä itsessään työllistävät ja luovat elinvoimaa että myös mahdollistavat sen, että yhä useampi ihminen pääsee muuttamaan työpaikkojen perässä.

Tässä yhteydessä on syytä kiinnittää huomiota nimenomaan siihen, että tässä ei nyt puhuta pelkästään Tampereen ratikasta vaan myös mahdollisista jatko-osista, joissa ratikkaa laajennetaan Pirkanmaan alueella ja nimenomaan helpotetaan sitä tilannetta, että ensinnäkin yhä harvempi tarvitsee joka päivä omaa autoa ja perheessä ei ehkä tarvita enää kahta autoa mutta myös se työmatka sujuu jopa nopeammin kuin omalla autolla. Ja niillä seuduilla, minne ei ratikkaa välttämättä saada, ollaan nyt aiemmin jo päätetty edistää lähijuna-hankkeita, jotka jälleen helpottavat sitä ihmisen arkea, kun pitää vaikkapa yhteensovittaa työtä, perhettä ja vaikkapa vanhoista sukulaisista huolehtimista ja miettiä, kuinka kauas kotoaan on valmis lähtemään töihin. Tässä hyvin konkreettisesti laajennetaan sitä aluetta, jolta ihminen voi mielekkäästi hakea työpaikkaa ja luottaa siihen, että oma arki ei mene siitä sekaisin. Voi luottaa siihen, että on edelleen esimerkiksi taloudellisesti mahdollista asua sitten vaikkapa siellä vähän edullisemman ympäryskunnan alueella ja käydä edelleen töissä siellä keskustaupungissa, missä asuminen on sitten suhteessa valitettavasti hieman kalliimpaa. Kuten sanottua, tämä auttaa [Puhemies koputtaa] myös puuttumaan siihen haasteeseen, ettei asuminen olisi siellä maakunnan keskustaupungissa kalliimpaa.

Eli näillä hankkeilla [Puhemies koputtaa] on nimenomaan merkittäviä vaikutuksia niin Suomen päästöihin kuin ihmisten mahdollisuuksiin [Puhemies: Aika!] elää sujuvaa arkea ja sitä kautta siihen työllisyyteen. — Kiitos.

14.17 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvioesitys on paikallaan tässä tilanteessa, jossa meillä koronaviruksen vaikutukset vielä vaikuttavat voimakkaasti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

sekä kansantalouteen että myöskin ihmisten elämään, ja siinä suhteessa tämä on erinomaisen paikallaan.

Jäin hieman pohtimaan edustaja Heinosen puheenvuoroa siinä suhteessa, kun hän toteasi, että tässä lisätalousarviossa ei olisi työllistäviä vaikutuksia. Tässähän on runsaasti niitä, runsaasti merkittäviä investointeja. [Timo Heinonen: Paljonko pysyviä työpaikkoja?] Täällä viitattiin edellisessä puheenvuorossa muun muassa raidehankkeisiin, väylähankkeisiin, ja voin omasta puolestani puhua Vantaan tilanteesta: nimenomaan se pikaraitiotie, jonka me tulemme rakentamaan Mellunmäestä Aviapolikseen asti, on erinomainen lisäelvyttävä tekijä Vantaan taloudelle monella tavalla ja myöskin asujaimistolle, me saamme selkärankaa tämän pikaraitiotien kautta. Nämä ovat erinomaisia investointeja, ja on hienoa, että tässä tulee valtio vastaan.

Jäin myöskin miettimään sitä, kun edustaja Heinonen puhui asiasta, jota tässä lisätalousarviossa ei ole, ja on oikeastaan ymmärrettävää, että ei ole. Nyt me reagoimme koronavirukseen, ja eläkkeistä puhuminen — juuri tässä yhteydessä ei ehkä ole se kaikkein taroituksenmukaisin paikka tätä seikkaa avata. [Timo Heinonen: Ostovoimaa!] Mutta edustaja Heinosta voin helpottaa siinä mielessä, että kun puhumme näistä pienimmistä eläkkeistä, niin on aika ymmärrettävää, että suoraan takuueläkkeisiin, kansaneläkkeisiin tehtävät korotukset valtion budjetista tässä tilanteessa eivät ole mielekkäitä. On erinomaista, että te siteeraatte hallitusohjelmaa — tähän olette vannoutunut hallitusohjelman kannattaja näissä puheenvuoroissa, mitä te olette täällä käyttänyt — ja on hienoa, että te edelleenkin olette vahva kannattaja hallitusohjelman osalta. Kyllä, olette oikeassa, että kolmikannassa voidaan hyvin keskustella siitä, [Timo Heinonen: Pääministeri Marin ilmoitti, että ei!] kuinka pienimpiin eläkkeisiin voitaisiin saada työeläkejärjestelmän sisällä näitä voimavaroja. Kannattaa muistaa, että viime vuosi työeläkejärjestelmän historiassa oli historiallisen rajun nousun vuosi, 11,5 prosenttia, reaaliuotot kasvoivat 22 miljardia euroa. [Ben Zyskowitz: Entä tämä vuosi?] Kyllä, vuoden alussa, ensimmäisellä neljänneksellä, siitä on mennyt lähes se 22 miljardia euroa, mutta jälleen osakemarkkinat ovat elpyneet ja siellä on voimavaraa.

On muistettava, että Suomen eläkerahastot lakisääteisenä järjestelmänä ovat maailman suurimmat suhteessa kansantuotteeseen. Useimmissa maissahan ei ole lakisääteistä rahoitintijärjestelmää, [Timo Heinonen: Mutta Marin sanoi, että ei käy!] vaan ne ovat työmarkkinapohjaisia, kuten Isossa-Britanniassa, Tanskassa ja Hollannissa, tai yksityisiä rahastoja. Suomessa tämä lakisääteinen eläkerahastointi on kaikkein mittavinta maailmassa, ja on ymmärrettävä, että niistä koroista on mahdollista neuvotella myöskin pienempiin eläkkeisiin, mutta sen aika ei ole, edustaja Heinonen, nyt. [Eduskunnasta: Miten lupaukset?]

14.20 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Tänään olemme saaneet lukea valtiovarainministeriön uusimman ennusteen tulevien vuosien taloudesta ja Suomen julkisen talouden kehityksestä, ja kyllähän sitä ennustetta lukiessa käy selväksi, että eduskunnalla ja maan hallituksella on edessään karmea urakka saada tämän maan talous ja julkinen talous kuntoon, velkaantuminen pysähtymään ja loppumaan sen jälkeen, kun tämä kriisi on ohi. Mutta, herra puhemies, on kuitenkin hyvä muistaa se, että Suomen julkinen talous oli jo ennen tätä kriisiä haavoittuvainen vastaanottamaan tätä tilannetta, ottamaan näin voimakkaasti lisää velkaa. Tämä suunta oli juuri saatu muutettua edellisen hallituksen jälkeen, velkaantumiskehitys kulki oikeaan suuntaan, eli velkaantuminen väheni, ja työllisyys kasvoi voimakkaasti, mutta tämä hallitus teki merkittävän suunnanmuutoksen vuosi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

sitten hallitusohjelmaneuvotteluissa. Silloin päätettiin lisätä merkittävästi julkisen talouden menoja, todettiin, että tavoitellaan korkeampaa työllisyyttä — mutta kaikki keinot ja toimet sysättiin kolmikanvalmisteluun, josta nyt vuoden jälkeen ei ole kuulunut eikä näkynyt yhtään mitään, ei yhtään ainutta työllisyystoimea näiden kaikkien uusien menojen rahoittamiseksi. Tämä on kuitenkin myös hyvä muistaa.

Herra puhemies! Tämä hallituksen työllisyyspolitiikka on herättänyt tässä salissa paljon keskustelua, ja ymmärrän sen oikein hyvin. Me itse asiassa kysyimme tässä salissa viime viikolla työministeri Haataiselta, että mikä tämä hallituksen työllisyyspolitiikan tavoitteenasetanta tällä hetkellä on. Aikaisemmin te siis olette hallituksessa todenneet, että te tavoittelette sitä 60 000 työllistä, joista 30 000 työllistä täytyy olla päätettynä syksyn budjettiriihessä. No, nyt sitten taas kevään aikana pääministeri Marin on viitannut kintaalla tälle koko työllisyystavoitteelle, mutta nyt sitten taas tässä lisäbudjettineuvotteluitten jälkeen budjettitiedotteessa todetaan, että hallitus asettaa budjettiriihessä uuden, korkeamman työllisyystavoitteen. No, kyllähän te voitte korkeamman työllisyystavoitteen asettaa, mutta jos teillä ei ole yhden ainoaa keinoa, miten te aiotte tämän työllisyystavoitteen toteuttaa, niin kyllähän se on pelkkää sanahelinää.

Mutta, herra puhemies, kysyn nyt valtiovarainministeri Vanhaselta — kun te varmasti tiedätte, mikä tämä tavoitteenasetanta siis on — että mitä siis syksyn budjettiriihen päätösten myötä tarkalleen ottaen — montako tuhatta, montako kymmentä tuhatta työllistä — täytyy saada aikaiseksi. Mikä on se uusi, korkeampi työllisyystavoite, minkä hallitus tulee asettamaan, ja paljonko siis keinoja jää sinne muuhun valmisteluun? Uskon, että tässä salissa aika moni muukin kansanedustaja haluaa nyt kuulla nämä vastaukset.

14.23 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Olen hyvin tyytyväinen: tässäkin lisätalousarvion täydentämisesityksessä on varsin runsaasti toimia, jotka tuovat työllisyyttä ja turvaavat työpaikkoja. Tietenkään pirkanmaalaisena ja tamperelaisena en voi olla iloitsematta siitä, että meidän alueellemme niin täällä jo mainitut raideinvestoinnit, niin lähijunan edistäminen kuin ratikat, kuin sitten asuntorakentaminenkin saavat enemmän valtion tukea. Siellähän tuli Tampereen seudulle uutta tukea muun muassa asuntojen, ihmisten kotien, rakentamiseen.

Kun kuuntelin, puhemies, tätä vähän ikävää kritiikkiä, mitä kokoomukselta tulee, niin jotenkin melkeinpä toivon, että ainakaan siellä Pirkanmaalla ei kuultaisi näitä Heinosen puheenvuoroja [Kimmo Kiljunen: Eikä Vantaalla!] — eikä Vantaalla, sanoo edustaja Kiljunen — koska siellä voisivat kansalaiset hieman ihmetellä, että eikö kokoomus tue näitä alueille tuiki, tuiki tärkeitä hankkeita liikenteen suhteen ja asuntorakentamisen suhteen, jotka muuten ovat myös niitä työllisyystoimia. Arvoisa kokoomus, täällä on neljä lisätalousarviota, joissa jokaisessa on runsaasti työllisyystoimia: runsaasti rahaa yritysten tukemiseen, yrittäjien toimeentulon tukemiseen, työpaikkojen säilyttämiseen, konkurssien ehkäisemiseen, kriisinhoitoon tässä ja nyt. Alkaa kuulostaa hivenen enemmän kuin hämmentävältä se, että jatkuvasti, viikosta toiseen, kokoomus täällä toistaa, että ei ole työllisyystoimia. Tässä tehdään valtavasti toimia, jotta ihmisten työpaikat säilyisivät. Tässä hoidetaan kriisiä.

Mitä tulee kokoomuksen tavoitteenasetantaan, niin teidän argumentaationnehan tunnetaan. Teille sana ”työllisyystoimi” on yhtä kuin leikkaustoimi. Katsoin teidän työllisyystoimianne. Me kaikki tiedämme, että niihin kuuluvat työttömyysturvan leikkaus, [Sinuhe Wallinheimo: Paikallinen sopiminen!] toimeentulotuen leikkaus, tulevien eläkkeiden leik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

kaus työttömiltä. On hyvä, valtiovarainministeri, että näitä työttömyystoimia tai työllisyystoimia — mutta voisimme puhua työttömyystoimista, kun kerran kokoomuksesta on kysymys — ei näissä lisätalousarvioissa sisällä ole ollutkaan. Eli arvoisa kokoomus, tavoitteenasetanta teidän osaltanne on mielestäni hieman horjuva.

Viime viikolla, kun tuli tämä lisätalousarvio, jossa on paljon työllisyystoimia, Petteri Orpo tviittasi, että hän ei voi mitenkään hyväksyä tätä vastuutonta rahalinkoa. Tätä vastuutonta rahalinkoa ei voi Petteri Orpo hyväksyä, ja kun samaan aikaan kokoomus ei nimen nyt, vaikka kysyimme useasti, tämän 5 miljardin lisätalousarvion sisällä yhtäkään toimea, jota te ette olisi hyväksyneet, ja samaan aikaan edustaja Heinonen täällä on heitellyt satoja miljoonia euroja, satoja miljoonia euroja lisämenoesityksiä, niin kyllä tässä tavoitteenasetanta, puhemies, on hivenen [Puhemies koputtaa] ollut hukassa.

14.26 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! En aio provosoitua edellisestä puheenvuorosta — siihen voi sitten ehkä edustaja Heinonen vastata omalla ajallansa — mutta haluan kuitenkin puhua myös tästä talouspolitiikasta. Aloitan toki siitä, että on ihan hyvä asia, että nämä MAL-sopimukset on saatu aikaan, [Pia Viitanen: Kyllä!] ja on ihan varmasti kyllä niin kuin täällä edustaja Suomela sanoi, että totta kai esimerkiksi Tampereen seudulla sillä on merkitystä, että raitiotie ja lähijunaliikenne etenevät, ja sillä on tietysti myös välillisiä työllisyysvaikutuksia, niin että se on ihan positiivinen juttu. Mutta ei kai täällä salissa nyt kukaan oikeasti kuvittele, että valtiontalouden hoitaminen on niin yksinkertaista, että kun velkarahalla toteutetaan julkisia investointeja, niin sillä tämä valtio pysyy pystyssä? Jos se olisi näin yksinkertaista, että kun otetaan vain velkaa ja investoidaan sitä julkisiin kohteisiin, niin meillä menee hyvin, niin maailmassa ei olisi yhtään ainoata maata, jolla olisi talousongelmia.

Valitettavasti se ei ole näin yksinkertaista, vaan kyse on siitä, onko meillä sellainen toimintaympäristö, että suomalaiset yritykset pärjäävät kansainvälisessä kilpailussa, ja juuri sen takia tullaan nyt myös niihin työllistämistoimiin, joilla on oikeasti merkitystä kilpailukyvyn kannalta. Silloin esimerkiksi paikallinen sopiminen on tärkeä asia, mutta se ei ole koskaan ollut ajankohtaisempi kuin se on juuri tällä hetkellä, koska nyt on sellainen vaihe menossa, että maailmantalous tiukkenee, entistä vähemmän on tarjolla suomalaisille yrityksille liiketoimintaa maailmalla ja kilpailu on entistä kovempaa. No isommat yritykset ovat lähinnä paikallisen sopimisen piirissä työehtosopimusten kautta, mutta niiden alihankkijat eivät ole, koska ne ovat järjestäytymättömiä yrityksiä usein, ja juuri nyt pitäisi rasvata tämä meidän oma kone mahdollisimman tehokkaaseen iskuun, jotta suomalaiset yritykset pärjäävät kansainvälisessä kilpailussa, koko alihankintaketju pärjää. Sitä kautta meille tulee työllisyyttä, ja sitä kautta meille tulee kansainvälisen kaupan kautta rahaa meidän omaan talouteen, jolla me voimme tätä julkista taloutta täällä parantaa ja valtion velkataakkaa myöskin pitkässä juoksussa keventää. Jos me nyt ikään kuin nukumme onnemme ohitse tässä niin että ei tehdä mitään... Toki myönnän sen, että kukaan ei voinut tietää tätä koronaa, mutta nyt valitettavasti voidaan sanoa, että tässä vaiheessa näyttää siltä, että meidän työmarkkinakierros oli liian kallis tähän tilanteeseen. Nyt on oikeasti vaara, että me menetämme työpaikkoja sen takia, että me emme pärjää kilpailussa, ja tämä huoli kannattaisi hallituksen ottaa vakavasti.

14.29 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Ennen tänne täysistuntosaliin tuloa valtiovarainministeri Vanhanen kävi opposition kanssa läpi momentin perusteluja, ja kii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

tän häntä hyvästä yhteistyöstä: vaikka arvatenkin on kiireisiä aikoja, niin silti hän löysi aikaa myös opposition kanssa käytävään vuoropuheluun.

Mitä tulee sitten näihin edustaja Piiraisen mainitsemiin työllisyystoimiin, joita kuulemma tässäkin esityksessä huomattavasti on, niin muistutan, että Hetemäen exit-työryhmä mainitsi, että tarvittaisiin itse asiassa 240 000 uutta työpaikkaa vuoden 2023 loppuun mennessä, ja hallitus on itse silti puhunut 60 000:sta. Kaikki ymmärtävät, että nämä ovat riittämättömiä, mutta yhtä lailla kaikki ymmärtävät myös työelämäprofessori Vihriälän taloustyöryhmän madonluvut siitä, että Suomi velkaantuu nyt kovemmin kuin 90-luvulla, ja sen, että pelkät työllisyystoimet eivät tällaisenaan tule riittämään.

Mutta kun aiemmassa puheenvuorossa edustaja Heinonen otti esille — arvatenkin viitaten pääministeri Marinin puheeseen haastattelutunnilla — vappusatasen, sen, ettei sitä tästä löydy, niin eihän sitä tietenkään tästä lisätalousarviosta löydy, mutta tässä asiassa kannattaa kuunnella edustaja Kiljusta. Hän totesi puheessaan, että aika ei ole nyt. [Kimmo Kiljunen: Juuri nyt!] Tämän vuoksi sitä ei ole tässä lisätalousarviossa. Kiljunen arvatenkin viittaa siihen, että sen aika oli ennen vaaleja, jolloin kerrottiin, että tällainen vappusatanen tulee, ja nyt kun vaalit on käyty, niin tietenkään sitä ei täältä löydy — näin itse tämän asian käsittän.

Sitten, edustaja Suomela mainosti näitä raitiohankkeita ja kaikkia tällaisia, jotka kuulemma auttavat työllistymiseen merkittävästi, ja nämä toimet ovat kuulemma elvyttäviä. Kun kuitenkin samaan aikaan suunnitellaan ruuhkamaksuja, niin miten tämä sitten kannustaisi työssäkäyntiin? Miten se elvyttäisi taloutta, että työssäkäyville suunniteltaisiin tällainen lähes veroluonteinen työssäkäyntimaksu? Kyllä minä pyydän teitä harkitsemaan tätä vakavasti. Jos työllisyystavoitteisiin halutaan päästä, edes tähän 60 000:een, niin siihen ei varmastikaan päästä sillä, että suunnitellaan vielä lisämaksua työssäkäyville. Eihän tässä ole talouden eikä oikeastaan minkään näkökulmasta mitään järkeä. Millainen työllisyystoimi tämä nyt on? [Puhemies koputtaa] Ehkä edustaja Viitanen osaa tähän vastata.

14.32 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Aluksi haluan kiittää ministeri Harakkaa näistä lisäyksistä, mitä tähän kohtaan on nyt tuotu liikennepuolelle — ja miksen myöskin tuotetta valtiovarainministeri Vanhasta — ja myöskin siitä, että nämä MAL-sopimukset on saatu pakettiin. Ainakin meillä Pirkanmaalla päin oli selkeästi huolestuneisuutta muun muassa siitä asiasta, kuinka näitä ratahankkeita ja raitiotiehankkeita aletaan tekemään ja suunnittelemaan, että miten valtio niihin sitten sitoutuu mukaan. Se toi selvää huolestuneisuutta, ja siihen haluttiin varmuutta. On hienoa, että tämä paketti on saatu oikeaan suuntaan, kiitos siitä.

Erityisen tyytyväinen olen tietysti siihen, että meidän lähijunapilottiimme sitoudutaan ja siihen saadaan jatkoa, elikkä Tampereen ja Nokian väliseen, ja että myöskin muuta, Lempäälän suuntaan ja Oriveden suuntaan olevaa, joukkoliikennettä kehitetään edelleen, siitä myöskin kiitos. Nämä ovat tärkeitä tietysti koko seudulle ja koko hallitukselle ja koko Suomelle, kun tässä yritetään ilmastotavoitteita saada kasaan, ja tärkeitä myös elinkeinoelämälle ja ihmisten sujuvalle liikkumiselle näissä kasvukeskuksissa.

Sitten, mitä aiemmin oli tuossa lisätalousarvio 4:ssä, niin haluan tässä yhteydessä vielä kiittää hallitusta siitä hyvinvointipaketista, minkä se on siinä panostanut lasten ja nuorten hyvinvointiin ja myöskin perheiden palveluiden vahvistamiseen. Myöskin erittäin tärkeä asia on tämä korkeakoulujen aloituspaikkojen lisääminen, mitä aikaisemmin tuossa pe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

räänkuulutin, ja haluan myös siitä kiittää, että se on myöskin toteutunut tai toteutumassa. Hyvää työtä hallitukselta.

14.34 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Kaikki lisätalousarviossa ja tässä täydentävässä esityksessä esitetyt rakentamista ja korjaustoimintaa edistävät toimenpiteet työllistävät ja samalla elvyttävät Suomen taloutta tehokkaasti. Näillä investoinneilla on merkittävä vaikutus, sillä jokainen asuntorakentamisen ja liikenneinfran rakentamisen työpaikka luo kerrannaisvaikutuksena lisää työpaikkoja. Korkotukivaltuuden korotuksen ohella tällaisia toimia ovat esimerkiksi vihreään elvytykseen lukeutuva energiatehokkuusavustusten valtuuden nostaminen sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksiin sidottujen puurunkoisten kerrostalojen korotetut käynnistysavustukset.

On todella hienoa ja myönteistä, että MAL-sopimukset on saatu uudistettua Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla, ja odotamme toki myös uusien alueiden kanssa käynnissä olevien MAL-neuvottelujen loppuunsaattamista. Jotta MAL-sopimukset saadaan toteutumaan, tarvitaan ehdottomasti myös nämä tässä esillä olevat lisätalousarvion täydentävän osan liikenneinvestoinnit, kuten esimerkiksi Mellunmäki—Tikkurila—Aviapolis—Lentoasema-pikaraitiotien suunnittelu. Jotta kunnat sitoutuvat rakentamaan lisää todella kipeästi kaivattuja kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, tarvitaan nämä MAL-sopimusten liikenneinvestoinnit, jotka lisätalousarviota täydentävässä esityksessä ovat, joten kiitos hallitukselle tästä valmistelusta.

14.36 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Oppositio kysyi tiettyjen asioiden perään, joita tässä esityksessä ei ole, myöskin sellaisten asioiden perään, joita he eivät itse toivoisi siellä olevan, [Kimmo Kiljunen: Nimenomaan!] mikä kertoo ehkä erikoisesta mielenlaadusta.

Kriisi pitää hoitaa palasina. Jokaisella toimella on tietty ajoitus. Nyt keskitytään siihen, että työpaikat pelastetaan, että talous saadaan pidettyä pystyssä kriisin yli. Kohta päästään jälleenrakentamiseen.

Kaikki nämä vaiheet ovat tärkeitä. On paljon puhuttu rakentamisen elvyttävästä vaikutuksesta. Näin sinänsä on, mutta siinäkin pitää muistaa, että jaksotus on siinä oleellista. Rakentamisen tilanne ei tällä hetkellä vielä ole heikko, ja silloin jos työvoimapulan aikana siihen kauheasti satsataan, niin lopputulos ei välttämättä ole ihan se toivottu, eli jaksotus tässä pitää varmaan myöskin ottaa huomioon.

20 miljardia velkaa on käsittämättömän iso määrä yhden vuoden osalta. On tehty ennennäkemättömiä toimia, ja on ihan selvä, että tämä vaikuttaa huomattavasti seuraavien vuosien tilanteeseen ja myöskin asettaa huomattavia vaatimuksia meille tässä talossa siihen, miten tätä taloudellista tilannetta saadaan sopeutettua. On myöskin selvä, että sopeuttamisen tiekartta pitää piirtää mahdollisimman pian. Se ei ole ylihuomisen asia, se ei välttämättä ole huomisenkaan asia, vaan siihen pitää ryhtyä ihan heti.

60 000:n lisätyöpaikka-, lisätyöllisyysvaatimus, on nyt vaihtunut huomattavan paljon isommaksi. Se tarkoittaa myöskin sitä, että ei ole varaa valita niistä toimista vaan kaikki toimet pitää ottaa käyttöön. Voidaan elvyttämällä luoda työpaikkoja, luodaan työpaikkoja palkkatuella, luodaan työpaikkoja paremmilla työvoimapalveluilla, mutta luodaan työpaikkoja myös paikallisella sopimisella, sen edistämällä, sillä, että pureudutaan työn tekemisen kannustimiin, sekä työn tarjontaan että kysyntään. Nyt ei ole se hetki, että voidaan valita yhtään tointa pois. Kaikki pitää ottaa käyttöön, kaikki pitää perin pohjin tutkia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

ja katsoa, minkälaisella paletilla päästään sellaiseen tilanteeseen, että valtiontalous saadaan tasapainoon.

14.38 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa puhemies! Tämän neljännen lisätalousarvion yhteydessä hallitus toteuttaa useita toimia, joilla turvataan talouden ja työllisyyden kasvun edellytyksiä — lämpimät kiitokset siitä. Valtio on sitoutunut rahoittamaan merkittävästi neljää kaupunkiseutua valtion ja kaupunkiseutujen kesken solmittavan maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen myötä. Tämä on erittäin perusteltua, sillä MAL-sopimus on valtakunnallisesti merkittävä tekijä kasvavien kaupunkiseutujen elinvoiman ja koko Suomen kilpailukyvyyn kannalta.

Tämän koronakriisin keskellä ja sen jälkeen näiden sopimusten merkitys korostuu entistään. Kasvun ja elinvoiman tukemiseksi valtio kohdistaa MAL-alueelle taloudellisia resursseja ja tukea asuntotuotantoon, kunnallistekniikan rakentamiseen, liikennejärjestelmien toimivuuteen, kestävyyteen ja turvallisuuteen, kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen, joukkoliikenteen tukemiseen sekä infrainvestointeihin. Vastavuoroisesti sopimusseudun kunnat osallistuvat näiden hankkeiden rahoitukseen.

Hallitusohjelman mukaisesti sopimusmenettelyä laajennetaan nyt Jyväskylän, Lahden ja Kuopion kaupunkiseuduille. Uusien MAL-alueiden sopimusneuvottelut ovat käynnistyneet kuluvan viikon aikana. Nostan tässä yhteydessä esille huoleni siitä, että nyt mukana olevien kaupunkiseutujen sopimusten periaatteet eivät rahoituksen osalta koskisi suoraan uusia sopimusseutuja. Toteutuessaan tämä tarkoittaisi kahden kerroksen MAL-sopimusjärjestelmää, jossa sopimusmenettelyn tavoitteita rakentaa hiilineutraaleja kaupunkiseutuja, vahvistaa asuntotuotantoa ja kasvattaa kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuutta ei uusilla kaupunkiseuduilla voitaisi toteuttaa samoin kuin jo olemassa olevilla.

Arvoisa puhemies! Jyväskylän, Lahden ja Kuopion kaupunkiseutujen osalta on perusteltua, että uusiin MAL-sopimusseutuihin panostetaan myös taloudellisesti asukasluvun mukaan samassa suhteessa ja samoilla periaatteilla. Hallitus on tehnyt äärettömän arvokasta ja hyvää työtä maamme nostamiseksi jaloilleen niin taloudellisesti kuin sosiaalisestikin. Nyt jatkoa ajatellen on perusteltua, että tätä työtä toteutetaan aidosti, valtakunnallisesti ja maantieteellisesti tasavertaisesti niin, että myös näiden uusien sopimusseutujen osalta päästään työhön, kunnolla käyntiin. Eli pidän erittäin tärkeänä sitä, että valtio varautuu jatkossa osallistumaan käynnissä olevissa neuvotteluissa sovittavien toimien riittävään rahoitukseen. — Kiitos.

14.41 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Tästä esityksestä valtion neljännen lisätalousarvion täydennykseksi erityisesti täytyy nostaa esiin Vantaan ratikan suunnitteluun määritelty rahoitus ja kiittää siitä, sinällään asiallisesti se sovittiin toki jo MAL-sopimusneuvotteluiden yhteydessä. Muutenkin tässä oli sellaisia rahoituskohteita, jotka kuuluvat tähän MAL-sopimuspakettiin ja sinällään toki ovat osa tätä lisätalousarviota mutta olisivat varmasti tulleet eduskunnan käsiteltäväksi jossain muussakin vaiheessa, ja niihin on valtion julkisen talouden suunnitelmassa pitkälti varauduttu. Tätä nimitystä Vantaan ratikka voi täällä ihan hyvin käyttää, vaikka siellä se Mellunmäki on mukana, eli vaikka tämä meneekin sinne Helsingin puolelle ja Helsinki siinä pienessä osassa osallistuu, niin pääosinhan tämä kulkee Vantaan puolella.

Sen sijaan se, mitä vähän huolestuneena seurasin, oli se, että MAL-sopimusneuvotteluissa vaikutti siltä — julkisuudessa olleiden tietojenkin mukaan — että valtion tahto osal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

listua näihin raskaisiin raidehankkeisiin, jotka hyödyttävät koko Suomea, olisi vähenty-mässä, siis suhteellinen osuus siitä, miten valtio osallistuisi tähän. Kun aiemmin tapana on ollut, että valtion osuus on ollut 70 prosenttia, niin nyt esimerkiksi Espoon kaupunkiradan osalta, joka on edellytys esimerkiksi Turun suuntaan nopeuttavan yhteyden rakentamiselle, valtion osuus jää 50 prosenttiin. Huoleni liittyy siihen, että kun kuntien talous on muutenkin tiukoilla, vaikka nyt tässä tämän vuoden osalta valtio tulee avuksi näihin akuutteihin kriisistä aiheutuneisiin lisämenoihin, niin tulevaisuudessa koronan vaikutukset tulevat näkymään pitkälle, monen vuoden päähän. Puhutaan yli neljästä viidestä vuodesta, ja sekin vaatii kunnilta merkittäviä tasapainottavia päätöksiä omaan talouteensa. Sen vuoksi pidän harmillisena, jos tämä on se tendenssi, että valtio katsoo, että kuntien osuuksia kasvatetaan.

Vielä toinen asia, joka ehkä ei ole niinkään kiitos vaan hieman ihmetys: Kun täällä kovasti kehutaan tätä elvytyskokonaisuutta, jonka määräraha-vaikutus kyllä on hallituksen omien perusteluiden mukaan tässä lisätalousarviossa noin 3,6 miljoonaa, niin kuitenkin pääministeri on julkisuudessa todennut, että pääasiallisesti nämä menot ovat vain akuuttiin kriisinhoitoon tarkoitettuja kuluja. Tässä toki on seassa molempia, mutta mikä on valtiovarainministerin näkemys tästä asiasta: onko tämä nyt elvytyspaketti, vai onko tämä akuuttia kriisinhoitoa? Olen ymmärtänyt, että hallituksen itse tilaaman asiantuntijatyöryhmän suositus on, että kun elvytystoimista päätetään, ja se kokoluokka ei juuri tätä lisätalousarviota suurempi heidän arvionsa mukaan olisi, niin samassa yhteydessä tulisi sitten päättää niistä taloutta tervehdyttävistä toimista, joilla saadaan myös [Puhemies koputtaa] tulopuolta pitkällä aikavälillä kasvatettua?

14.44 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen täällä kehui vuolaasti MAL-sopimuksia ja Tampereelle tulevaa raitiotietä ja muita elvyttäviä, nimenomaan Tampereelle kohdentuvia, toimenpiteitä. Ne toki työllistävät, ja kun rakennetaan, niin me tiedämme, että se työllistää keskimäärin lähes parikymmentä ihmistä, kun miljoonalla rakennetaan, ja puolet veroista palautuu julkiselle sektorille, kuntaan tai valtiolle. Kyllä tämä lähtökohtaisesti on aivan oikeata työllisyyden tukemista, kun investoidaan, mutta tietysti on toinen juttu, mihin investoidaan, eli ovatko nämä nopeita liikenneyhteyksiä, palvelevatko ne koko maan kilpailukykyä ja vientiä, ja otetaanko siihen velkaa — näitä voidaan aina spekuloida. Mutta toinen juttu: kun edustaja Mäkinen täällä jutteli erinomaisessa puheenvuorossaan, niin hän totesi, että kun nämä MAL-neuvottelut sitten laajennetaan koskemaan Lahtea, Jyväskylää ja Kuopiota eli tämmöisiä keskeisiä maakuntakeskuksia, niin se on hyvä juttu, ja toivotaan, että sitä rahaa riittää valtiolta myös sinne tukemaan.

Mutta sitten minä nostaisin yhden ryhmän. Muistaakseni niitä seutukaupunkeja on 56, ja siellä asuu lähes miljoona ihmistä, ja minä kun näitä listoja katselin, niin se taisi unohtua ihan kokonaan näistä MAL-neuvotteluista. Kysyisin valtiovarainministeriltä, milloinkahan nämä seutukaupunkien MAL-neuvottelut sitten alkavat. Tulee ikään kuin kolmen kerroksen porukkaa. Täytyyhän Suomen jokaisessa kerroksessa asua ihmisiä, jotka neuvottelevat valtion kanssa, ettei se mene vain joidenkin yksinoikeudeksi.

Mitä tulee tähän työllisyyteen, niin totta kai kaikki sellaiset toimenpiteet ovat tärkeitä, joilla tehostetaan työllistämistä. Jonkunhan tämä sirkus täytyy maksaa, kun nyt rahaa jaetaan elvytyksen ja koronan nimissä kaikkien puolueitten haluamiin kohteisiin. Totean vain, että se ei ole mieleistä, kun ruvetaan työllisyydestä ja yksikkötyökustannuksista ja Suomen teollisuuden kilpailukykyä oikeasti juttelemaan. Viime hallitushan teki ikäviä teko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

ja kiky-muodossa ja sai paljon kuraa niskaan, ja täytyy kyllä todeta, että oli niillä tietty merkitys Suomen kilpailukyvyn kannalta. 2014—2017 yksikkötyökustannukset laskivat lähes 7 prosenttia kehittyneisiin maihin nähden, ja sillähän Suomen kilpailukykyä rakennettiin ja työllisyyttä nostettiin. Mutta ne ratkaisut eivät ole helppoja. Eli täytyy, kuten edustaja Satonen täällä totesi, kiittää työmarkkinajärjestöjä, että he pystyivät maltillisiin palkkaratkaisuihin. Ne olivat avain siihen, että yksikkötyökustannukset pysyivät maltillisessa haarukassa ja paransivat Suomen kilpailukykyä.

Ja nyt kun näyttää siltä, että tämä nollakorkojen aika vain jatkuu vuosia eteenpäin — emme toki tiedä, kuinka pitkään — ja kun inflaatio oli parina kuukautena negatiivinen eikä se inflaatio näy sinne lähemmäs 2:ta prosenttia menevän millään, niin nytkin kuntasektorille tehtiin 3 prosentin palkankorotukset, ja nehan olivat reaalisesti ottaen elvyttäviä palkankorotuksia, lisäsivät palkansaajien ostovoimaa. Eli kyllä näitä palkkaratkaisuja, jotka ovat Suomelle äärimmäisen tärkeitä, pitää aina peilata siihen, mikä on inflaatio ja missä [Puhemies koputtaa] maailmassa mennään.

14.47 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Aivan lyhyesti vastaan edustaja Viitaselle, joka käytti tehokkaasti oman puheenvuoronsa opposition moittimiseen. En kyllä edustaja Viitasen puheenvuorosta löytänyt vastausta tähän hallituksen työllisyyspolitiikkaan, mutta uskon, että valtiovarainministeri kylläkin tähän tavoitteenasetantaan sitten vastaa. On hyvä ja tärkeää, että me saamme nyt vihdoin sitten siihen selkeän vastauksen.

Olemme esittäneet jo vuosi sitten syksyllä toimet, joilla arvioiden mukaan 60 000 työllistä pystyttäisiin saamaan Suomeen. Se ero, edustaja Viitanen, kokoomuksen ja hallituksen välillä on se, että meillä sentään on vaihtoehto, teillä ei ole sitäkään. Te ette ole tuoneet eduskuntaan yhden ainoaa esitystä, jolla todellisuudessa pystyttäisiin työllisyyttä pysyvästi, kestävästi nostamaan. On tietysti aivan totta, että kun rakentamisen suhdanne on hidastunut, niin tällaisia tiettyjä julkisia infrahankkeita on ihan perusteltua laittaa nyt liikkeelle. Mutta se ajatusmalli siitä, että ikään kuin tällä julkisella elvytyksellä nyt tämä työllisyystavoite hoidettaisiin kuntoon, on kyllä pahasti vinoutunut. Pidän kyllä tärkeänä sitä, että pyritään siihen, että tämmöisestä keskustelusta — velkarahalla elvytys ja sitä kautta taas sitten työllistäminen — päästään eroon.

Eli olemme esittäneet esimerkiksi siis varhaiskasvatusmaksujen alentamista, paikallisen sopimisen lisäämistä, isoa määrää toimia. Luulen, että edustaja Viitasen kannattaa ne ehdotukset myös käydä läpi. [Pia Viitasen välihuuto] Se, mihin hallitus ei ole ottanut tässä myöskään kantaa ja minkä myös edustaja Viitanen hyvin sujuvasti ja tehokkaasti ohittaa, on tosiasia siitä, että Suomen rakenteellinen työttömyys on edelleen erittäin korkealla. On varmasti näin, että rakenteellisia toimia tarvitaan myös monenlaisia, sekä pehmeitä että kovia — sosiaaliturvaan, koulutukseen, verotukseen, moneen paikkaan — jotta mahdollisimman moni suomalainen pystyy tulevaisuudessa tekemään työtä, jotta se työnteko kannattaa aina.

Tämä olkoon nytten tällainen opposition rohkaisupuheenvuoro myös hallitukselle siitä, että kun ensimmäinen vuosi on jo mennyt, olemme nyt koronakriisin keskellä, ensi keväänä hallituksella on jo puoliväliriihi edessä, niin on kyllä surkea tilanne, jos puoliväliriihen aikaan käytännössä edelleenkin näitä konkreettisia toimia ei ole saatu riittävästi aikaiseksi. Elikkä kyllä tässä nyt aika juoksee tiimalasissa, ja budjettiriiheen kyllä kasvaa aika suuret odotukset myös hallituksen päätöksentekokyvyn kannalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

14.50 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Tässä lisäbudjetin täydennyksessä on muutama isompi asia. Kiinnitän huomiota siihen, että täällä on Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin -momentti, jossa tehdään lisäys lasti- ja matkustajalaivaliikenteelle, noin 25 miljoonaa. Lisäksi tällä kyseisellä momentilla on myöskin kansallisen uutistoiminnan tuki, 2,5 miljoonaa, ja tiedotusvälineiden tuki, 5 miljoonaa. Kun nämä viestintätuet ovat siis tulleet tässä lisäbudjetissa itsessään ja täydennyksessä tuli tämä matkustaja-alustuki, niin voisiko vielä aukaista hiukan etenkin tämän viestintätuen käyttöä, sitä, kuinka se tullaan käyttämään? Aika huomattavan vähän itse lisäbudjetissa sitä asiaa käsitellään.

Toinen isompi asia tietenkin on sitten tämä suojelupoliisin uusien toimitilojen hankinta, mikä kustantaa noin 11 miljoonaa vuositasolla, ja siinä sitoudutaan jopa 50 vuoden hankintaan. Toki voihan sen sopimuksen katkaistakin sitten myöhemmässä vaiheessa. Mutta kai lähtökohta on se, että se sopimus on hyvinkin pitkä, koska näin iso investointi tehdään. Sehän siis tahtoo sanoa kaikkinsa jopa 580 miljoonan sitoumusta — noin suunnilleen, jos oikein muistan.

Kaikkinsa tämä on hyvin mielenkiintoista, koska valtion velanottohan lisääntyy huomattavasti tämän vuoden aikana. Ongelma tässä tulee mielestäni siinä, että kun menopuoli nousee nyt sinne 67 357 miljoonaan ja kun sitten taas tulopuoli on tippunut noin 500 miljoonaa — elikkä tulopuoli on vain 48 516 miljoonaa, niin kuin ennustetaan kuluvalle vuodelle — niin tämän sopeutuksen pitää olla aika massiivinen.

Mennään sitten tähän maagiseen lukuun 240 000 uutta työpaikkaa: tässähän siis todettiin, että jotta me saisimme jollain lailla vakautettua tämän velkasuhteen, niin täytyy nämä 240 000 uutta työpaikkaa löytää siten, että ne eivät kasvata julkisia menoja. Eli siinä on vielä lisäehto. Tämä tekee tästä kaikesta huomattavan vaikeaa, joten niitä sopeutustoimia täytyisi kyllä alkaa miettimään huolella jo ensi syksynä.

Totta kai oppositiossa annetaan kaikki tuki [Puhemies koputtaa] näille sopeutustoimenpiteille, mitä nyt saadaan aikaan, ja myöskin työllisyystoimenpiteille.

14.53 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Aavistuksen verran kommenttipuheen-vuoronomaisesti toteaisin edustaja Multalalle, joka jo poistui: Kun hän pohdiskeli sitä, että kun tässä menevät autuaasti sekaisin elvytystoimet ja kriisinhoito, niin mistä tässä lisätalousarviossa on oikein kysymys, niin olisin sanomassa vähän niin kuin tässä edustaja Viitasen kanssa puhuttiinkin keskenämme, että nii-in, eiväthän ne mene autuaan sekaisin, kun tämä lisätalousarvio käyttää elvytystoimia kriisinhoitoon. Tämähän tässä on se taustaidea, ja tältä pohjalta lähdetään.

Edustaja Adlercreutz aivan oikein pohdiskeli sitä, että opposition useissakin puheenvuoroissa lähdettiin puhumaan niistä asioista, joita tässä lisätalousarviossa ei ole, ja siitä käynnistyykin vilkas keskustelu. [Arto Satonen: Aivan!] Edustaja Junnila viittasi jopa allekirjoittaneeseen siinä suhteessa, että totesin, että tämän eläkeuudistuksen aika ei ole nyt ja nimenomaan näihin pienimpiin eläkkeisiin tehtävien korotusten aika ei juuri tällä hetkellä ole tässä meillä läsnä. Hän totesi tietenkin, että aika nostaa tämä asia esille oli ennen vaaleja. Mutta haluaisin tarkistaa puhemieheltä: te käsitykseni mukaan johditte hallitusneuvotteluja Suomessa, ja kun hallitusohjelmaan tuli tämä pienimpiin eläkkeisiin tehtävä korotus, niin eikö se hallitusohjelma laadittu vaalien jälkeen eikä vaaleja ennen? Haluaisin tämän nyt ihan vain tarkistaa, että ymmärtäisin tämän tilanteen oikein. Olennaisinta on, että aika ei ole juuri nyt, koska tämä lisätalousarvio on tehty koronakriisin seurausten hoitamiseen — koronakriisistä on kysymys, ja sitä halutaan painottaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

On totta, että tulee vielä aika, jolloin me kiinnitämme huomion siihen ilmiöön, että eläkkeensaajat ovat Suomessa ainoa tulonsaajaryhmä, jonka elintaso lakisääteisesti laskee, kiitos sen kuuluisan taitetun indeksin. Olen tosi iloinen, että ainakin nyt edustaja Heinonen ja edustaja Junnila ovat vahvasti sitä mieltä, että näissä 8 miljardin euron koroissa, minkä vuodesta 1995 vuoteen 2020 eläkerahastot ovat kasvaneet, on varaa ottaa hieman pienimpiin eläkkeisiin. Kun se aika tulee, niin tulen kyllä ehdottomasti kiinnittämään huomiota edustaja Junnilan ja edustaja Heinosen kannustaviin ja kannattaviin puheenvuoroihin siitä, että pienimpiin eläkkeisiin saadaan korotus — kiitos siitä jo etukäteen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt meillä on 10 minuuttia aikaa varattuun tuntiin. Kolme puheenvuoroa, ja sen lisäksi varataan ministereille 5 minuuttia. Eli 5 minuuttia keskusteluaikaa tässä vaiheessa.

14.56 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kiljuselle ihan lyhyesti vain, että viittasin pääministeri Marinin haastattelutuntiin, jossa hän viittasi, ettei tätä vapusatasta nyt olla toteuttamassa, kuten ei ollakaan.

Mutta tässä täydentävässä esityksessä on myös tällainen 581 miljoonan euron kummajainen, joka rakentuu Kaartinkaupunkiin, kuten tiedämme. Kaikki ovat varmasti hyvillään sen tärkeydestä ja siitä työstä, mitä suojelupoliisikin meidän hyväksemme tekee, mutta ehkä haluaisin lisäperusteluja, kun ministerille on tulossa puheenvuoro. Kun tämä on kuitenkin 50 vuoden vuokrasopimus ja Senaatti-kiinteistöt ilmeisesti ottaa tästä 12 miljoonaa euroa joka vuosi, niin ehkä hieman haluaisin perusteluja, miksi tällainen näin pitkä vuokrasopimus tehdään ja niin edelleen. Tämä on kuitenkin merkittävä erä, vaikkakaan tässä ei momentille esitetäkään lisämäärärahaa.

Ja sitten jatkaisin lyhyesti näistä työllisyystoimista. Nimittäin tänne Helsinkiinhan kaikista työssäkäyvistä noin 40 prosenttia saapuu Helsingin ulkopuolelta, ja kuten tiedämme, täällä on valtava pula, matalapalkka-aloilla erityisesti. Nyt kun ravintolat ovat auenneet, tarvitaan kokkeja, tarvitaan tarjoilijoita, ja oikeastaan kaikesta on vähän pulaa, niin että miten tämä suunniteltu ruuhkamaksu sitten lisää matalapalkka-aloilla olevien työnhakijoiden halukkuutta vastaanottaa työtä. Täällä jutellaan kauheasti näistä työllisyystoimista ja kaikesta siihen liittyvästä, mutta pidän kyllä erityisen vaarallisena nimenomaan näihin tavoitteisiin pääsemiseksi ja koko talouden kannalta, että Helsinkiin töihin tullaksesi sinun pitäisi maksaa jopa 1 000 euroa vuodessa siitä hyvästä. Tämä ei missään nimessä voi olla työllisyystoimi. Tämä on täysin haitallista, ja pyytäisin ja vetoankin keskustaan, että pidätte siellä puolianne. Erityisesti vihreiden kanssa varmasti joudutte taistelemaan näissä ilmastotoimissa, ja tässä olisitte tienkäyttäjien puolella ja matalapalkka-alojen ja työvoiman puolella. — Kiitos.

14.58 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Pidän sitä tietenkin merkittävänä ja myönteisenä sinänsä, että kokoomuksen edustajat täällä kiinnittävät huomiota omaan puheenvuorooni, erityisesti edustaja Marttinen. Minä en halua, puhemies, tätä pitkittää, mutta tässä nyt jo toista viikkoa tätä käydään. Olen kysynyt kokoomuksen tavoitteenasetannan perään, eli minä en saa siitä selkoa, arvoisa edustaja Marttinen ja kumppanit. Nimittäin samaan aikaan te kritisoitte vahvasti velanottoa, samaan aikaan teidän valiokuntavastaavanne koko ajan — jo viime jouluna, ja sen jälkeen jokaisessa lisätalousarviossa — on esittänyt satoja miljoonia lisämenoja. Silloin kun tämä lisätalousarvio tuli, kokoomuksesta Petteri Orpo

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

sanoi, että tämä on vastuuton rahalinko, jota Petteri Orpo ei voi hyväksyä. Sitten olemme kysyneet, että no, mitä näistä vastustatte — vastustatteko väyläinvestointeja, koulutusinvestointeja. Sitä vastausta ei kuulu. Ja kun tämä viimeinen on noin 5 miljardin euron paketti, puhemies, niin minä nyt haastan kokoomuksen, että ehkä tulevina päivinä sitten te voisitte edes kymmenyksen osalta tästä 5 miljardista kertoa, mitä te ette hyväksy, koska tämä on teidän mielestänne vastuuton rahalinko — eli semmoinen 500 miljoonaa, kertoa edes sen edestä tästä sisällöstä, mitä te ette missään nimessä voi hyväksyä, niin että päästäisiin hieman kärryille tästä kokoomuksen tavoitteenasetannasta.

Näillä sanoilla haaste on heitetty oikeastaan jo toisena viikkona peräkkäin ilmaan, puhemies. Ja jo etukäteen haluan vielä sanoa ministeri Harakalle — joka varmasti kohta käyttää puheenvuoron — että olen kyllä tyytyväinen siitä MAL-kokonaisuudesta noin yleispiirteisesti. Ja varmasti edustaja Eestiläkin kiinnostaa se, että kaiken kaikkiaanhan nämä hankkeet, mitä MAL-sopimusten ja tulevien sopimusten ja pääradan ja kaikkien näiden puitteissa nyt rakennetaan, ovat sellaisia, että kyllä olen aivan varma, että paitsi pirkanmaalaisena voin olla iloinen, niin uskon, että koko maata hyödyttävät nämä investoinnit, mitä näissä sisällä on.

15.01 Markku Eestilä kok: Puheenjohtaja! Minä en tiedä, kuinka paljon valtiontalous eroaa tämmöisestä henkilökohtaisesta taloudesta. Kyllä minullakin on velkaa, minä olen ottanut velkaa, mutta minulla on jonkunmoinen näkymä, miten minä maksan sen takaisin. Jos minulla ei olisi sitä näkymää, miten minä maksan takaisin, niin en olisi varmasti ottanut velkaa, ja jos valtio on jotenkin erityisasemassa... Minä luulen, edustaja Viitanen, että kokoomuksen kritiikki kohdistuu enemmän siihen, että te olette aika rutkalla ja ronskilla kädellä ottaneet velkaa ja sen tulee joku muu maksamaan aikanaan mutta samanaikaisesti te ette ole kertoneet, millä tavalla te lisäätte oikeasti työllisyyttä.

Kuten äskeisessä puheenvuorossani kerroin, me menemme koviin juttuihin, yksikkötyökustannuksiin ja Suomen teollisuuden kilpailukykyyn, koska teollisuus on kuitenkin makrotasolla se, joka pitää työllisyyttä kasassa ja alihankkijaketjut rasvassa. Ja jos te ette tätä kerro ettekä suostu altistumaan tälle keskustelulle, niin minun mielestäni tämä on vähän niin kuin vastuutonta velkaantumista — vastuullinen velkaantuminen on sitä, että on kuva siitä, miten maksetaan takaisin. Tähän se meidän kritiikkimme perustuu. Sinänsä tässä tilanteessa, missä pudotusta on, me ymmärrämme, että joudutaan ottamaan velkaa, ja se pitää tietenkin tehdä valtion kautta, joka saa negatiivisella korolla velkaa. Itse asiassa tässä jopa avautuisi isoihin infrahankkeisiin hyvä mahdollisuus, mutta se ei varmaan ole tämän puheen pääaihe.

Mutta itse totean, että kyllä meidän pitäisi nähdä työllisyys toisinkin päin, niin, että meillä on nyt toimialoja, joissa on ollut selviä, kovia lomautuspaineita, myös irtisanomispaineita. Ja otanpa yhden esimerkin elvytyksestä, mitä minun mielestäni teidän olisi pitänyt tehdä: Kun te jaatte näitä miljardeja tällä tavalla, niin olisitte panneet vaikka 100 miljoonaa tai 150 miljoonaa autoveron alennukseen. Meidän pitää katsoa, mistä Euroopassa muuten tapahtuu merkittävää tuontia, mistä ihmiset ja yritykset hakevat autoja: Ruotsista ja Saksasta. Ja kun Saksa alentaa tilapäisesti arvonlisäveroa 19:stä 16:een, niin sehän tarkoittaa sitä, että se tuonti Saksasta lisääntyy. Ja jos sitä autoveroa olisi alennettu, niin te olisitte elvyttäneet autokauppaa ja olisi säästytty silläkin sektorilla irtisanomisilta.

Näitä esimerkkejä meillä oppositiossa on paljon, eli emme me nyt pidä oikeana ihan kaikkea, mitä te olette tehneet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten ministeri Harakka, 2 minuuttia.

15.03 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Ensiksi vastaus edustaja Vähämäelle, että tätä vaatimatonta mediatukea varten on juuri asetettu työryhmä, joka pohtii, miten se tulisi jakaa sillä tavoin, että sillä mahdollisimman riippumattomasti ja sisältöön puuttumatta voitaisiin vastata tähän koronavirkkisiin.

Mutta pääosin tämä täydentävä esitys liittyy näyttien neljän suurimman kaupunkiseudun MAL-sopimuksiin, joissa asumiseen ja kestäväan liikenteeseen tehdyt investoinnit ylittävät jo 1,3 miljardia euroa, liikenteen osuus yksin on jo yli 700 miljoonaa euroa — ja pääosin tehokkaaseen raideliikenteeseen. Sillä on ilmastovaikutus, mutta sillä on myös työllisyysvaikutus, nimittäin sillä, missä näitä raitiovaunuja valmistetaan. Kysykää Kainuusta Transtechin tehtaalta.

Sinänsä on hiukan ristiriitaista, että oppositio on soimannut meitä valtion varojen haaskauksesta, mutta juuri äsken edustaja Multala sitten taas minua moitti siitä, että valtion puolesta neuvottelijana pidin liian hyvää huolta valtion varoista, kun näitä MAL-sopimuksia tehtiin. Helsingin pormestariakin olisi mielellään vastaanottanut kymmeniä miljoonia lisää veronmaksajien rahoja muualta Suomesta, mutta onneksi vastuulliset kävelivät hänen ylitsensä.

MAL on toki vain yksi osa tätä kokonaisuutta, ilmaston, elvytyksen ja liikenneinvestointien kokonaisuutta, jossa on kolme pakettia: MAL-sopimuksien lisäksi koko Suomeen ulottuvat tiehankkeet, myöskin tämä seutukaupunkeja palveleva elvytyspaketti, ja kolmanneksi tämä teollisen infran kokonaisuus, ja siinä nimenomaan julkiset investoinnit mahdollistavat yksityisen investoinnin. Jos Metsä Group päättää rakentaa Kemiin biotuotetehtaan, niin se [Puhemies koputtaa] syrjäyttää metsäteollisuuden suurimpana investointina kotikaupunkini Äänekosken investoinnin, [Puhemies koputtaa] ja sen varmaan voimme kaikki pitkin hampain hyväksyä, myöskin siellä oppositiossa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja ministeri Vanhanen, 3 minuuttia.

15.05 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Herra puhemies! Kysymykseen suojelupoliisin rakennuksesta: Ensimmäisesti myönnän, että vaikka tämä lisäbudjettiesitys on minun nimissäni, tämä oli valmisteltu valmiiksi enkä tunne kaikkia sen yksityiskohtia. Mutta 50 vuoden vuokra-aikaa perustelee tietysti tämän erityisluonne. Tässä esityksessä käytetäänkin termiä ”erityisrakentaminen”, eli tähän rakennukseen tulee sellaisia ratkaisuja, joita normaalissa toimistokäytössä ei tarvittaisi, ja se maksaa varmasti sen tähden enemmän, ja on perusteltua, että sillä on hyvin pitkä vuokra-aika.

Onko tämä budjetti ylläpitoa vai elvytystä, kriisiin vastaamista vai elvytystä? Sekä—että. Tämä laivaliikenteen tuki on selvästi kriisinhoitoa. Se on toiminnan ylläpitämistä tällä hetkellä. Koko viime viikon lisäbudjetti jakautui tässä suhteessa määrärahojenkin osalta melkein fifty-fifty. Siellä on hyvin paljon esimerkiksi kuntien, sairaanhoitopiirien tukemisen osalta puhdasta kriisinhoitoa, menetysten korvaamista, mutta samalla on aloitettu elvytysvaihe.

Edustaja Adlercreutz minusta luonnehti hyvin, että kriisi pitää hoitaa palasina, joilla on oikea ajoitus. Nyt ollaan vaiheessa, jossa on tehty ylläpitoa, varaudutaan myös koronan toiseen aaltoon, mutta on käynnistetty myös elvytystoimet. Elvytystoimissa on tietysti tärkeää, että elvytystoimien, mitä tehdään — vaikka tämä on joidenkin termien mukaan rahan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2020 vp

jakoa sinne sun tänne, eri puolille valtakuntaa — pitää olla sellaisia, että ne ovat valmiita toteutettaviksi. Hyvä esimerkki edustaja Marttiselle on vaikka valtatie 8 Eurajoen kohdalla. Sen suunnittelumäärärahat osoitettiin liikenneministeri Bernerin aikana, edellisen hallituksen aikana, ja kiitos sen, että se oli suunnittelultaan riittävän pitkälle valmis, nyt saatettiin yli 20 miljoonaa kohdistaa tälle tieosuudelle, joka on tavattoman tärkeä Länsi-Suomen rannikolla teollisuuden kuljetuksiin. Se työllistää elvytysmielessä nyt aivan oikea-aikaisesti, mutta sen taloudellinen hyöty kansantaloudelle tulee vuosikymmenten kuluessa, kun tämä on tehty. Tämä on ehkä optimitapaus siitä, mitä elvytys julkisiin kohteisiin on parhaimmillaan.

Oppositiolle kiitos tästä kannustuksesta työllistämistoimiin. Niitä ehdottomasti tulee. Talouskasvu syntyy — ei klassinen teoria ole mihinkään muuttunut — tuottavuudesta ja työvoiman tarjonnasta. Työvoiman tarjonta ei ole se ongelma tässä kriisissä juuri nyt, mutta luonnollisesti meidän pitää päästä valoisampaan aikaan, jolloin myös työvoiman tarjontaa tarvitaan. Itse asiassa viime viikon lisäbudjetissahan oli tämä yli 4 000 korkeakoulupaikan avaaminen yhdelle ikäluokalle. Sehän päinvastoin nyt karsii tarjontaa mutta on perusteltu [Puhemies koputtaa] muista syistä ottaen huomioon nuorten hankalan työllistämislanteen. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.